

OFERTA INSTYTUTU FILOLOGII SŁOWIAŃSKIEJ UJ
W ZAKRESIE PRZEDMIOTÓW DO WYBORU
W ROKU AKADEMICKIM 2022/2023
(STUDIA DRUGIEGO STOPNIA)

Seminaria wyższe

(studentki i studenci I roku mają obowiązek uczestniczyć w wybranym seminarium)

1. Literaturoznawcze seminarium wyższe

Tytuł: „Topo-grafie. Przestrzeń w literaturze i kulturze”

Prowadząca: dr hab. prof. UJ Sylwia Nowak-Bajcar

Opis: Seminarium „Topo-grafie. Przestrzeń w literaturze i kulturze” skierowane jest do studentów zainteresowanych relacjami tekstów literackich i kulturowych oraz przestrzeni. Przedmiotem zajęć będą artystyczne sposoby ujmowania przestrzeni geograficznej jako kategorii (post)kolonialnej i wyobraźniowej oraz jako medium pamięci. Uwaga poświęcona zostanie takim problemom, jak: narratywna konstrukcja przestrzeni, metafory i toposy przestrzenne, organizacja przestrzeni przedstawionej oraz – przede wszystkim – literackie procedury, za pomocą których na przestrzeń, miejsce i krajobraz nanoszone są określone znaczenia pozaprzestrzenne.

Zagadnienia związane z tematem seminarium można rozpatrywać z wielu perspektyw badawczych. Jedną z nich jest chociażby (nowy) regionalizm, umożliwiający odczytanie dzieł artystycznych jako krajobrazów narodowych czy ideologicznych (np. Kresy, by posłużyć się przykładem z literatury polskiej) lub dający możliwość badania tekstów artystycznych przez pryzmat związków twórców z ich miejscami rodzinnymi albo miejscami oglądanymi w podróży, a więc przez pryzmat doświadczenia. We współczesnych interpretacjach relacji przestrzennych uwzględniane są również kategorie etniczne, rasowe, klasowe i płciowe, co wskazuje na konieczność poddania krytycznej refleksji tradycyjnych, ujmowanych statycznie kategorii: centrum – peryferia, miasto – wieś, metropolia – kolonie, porządek – chaos oraz otwiera nowe perspektywy badania kultury. Problematyka zajęć zostanie uszczegółowiona po przedstawieniu i przedyskutowaniu propozycji tematów prac magisterskich.

Wybrana literatura:

1. U. Eco, *Czytanie świata*, Kraków 1999.
2. M. Eliade, *Święty obszar i sakralizacja świata*, w: tenże, *Sacrum, mit, historia*, Warszawa 1974.
3. K. White, *Geopoetyki*, tłum. K. Brakoniecki, Olsztyn 2014.
4. W. Toporow, *Miasto i mit*, Gdańsk 2000.

5. *Przestrzeń i literatura*, red. M. Głowiński, A. Okopień-Sławińska, Warszawa 1978.
6. M. Głowiński, *Labirynt, przestrzeń obcości*, w: tenże, *Mity przebrane*, Kraków 1990.
7. M. Czermińska, *Miejsca autobiograficzne. Propozycja w ramach geopoetyki*, „Teksty Drugie” 2011, nr 5, s. 183-200.
8. E. Rybicka, *Geopoetyka. Przestrzeń i miejsce we współczesnych teoriach i praktykach literackich*, Kraków 2014.
9. E. Rybicka, *Geopoetyka (o mieście, przestrzeni i miejscu we współczesnych teoriach i praktykach kulturowych)*, w: *Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy*, red. M.P. Markowski, R. Nycz, Kraków 2006.

2. Językoznawcze seminarium wyższe

Tytuł: „Lingwistyka kulturowa”

Prowadząca: dr hab. Elżbieta Solak

Opis: Seminarium zasadniczo adresowane jest do osób, zainteresowanych problemami z pogranicza językoznawstwa i innych dyscyplin humanistycznych (antropologii kultury, etnologii, socjologii, psychologii, translatologii, teorii komunikacji, komunikacji interkulturowej itp.). Poruszane w trakcie zajęć wybrane zagadnienia dotyczące języka w kontekście kultury omawiane będą z wykorzystaniem materiału słowiańskiego i z uwzględnieniem badań slawistycznych, w aspekcie konfrontatywnym (czesko-polskim, chorwacko-polskim, serbsko-polskim, słowacko-polskim itp.) lub porównawczym (w zależności od preferencji uczestników). Istotnym elementem zajęć będą kwestie, związane z wyborem zakresu tematycznego prac magisterskich i doskonaleniem umiejętności warsztatowych (wyszukiwanie informacji, krytyczna lektura tekstów źródłowych i opracowań, dyskusje metodologiczne, referaty, prezentacje, ćwiczenia z kreatywnego pisania, redagowania tekstów i edytorstwa).

Literatura podstawowa:

1. Ahearn, L. M. *Antropologia lingwistyczna. Wprowadzenie*. Przekład W. Usakiewicz, Kraków 2013.
2. Anusiewicz J. *Lingwistyka kulturowa*. Wrocław 1995.
3. Bartmiński J. *Językowe podstawy obrazu świata*. Lublin 2007.
4. Bartmiński J. *Stereotypy mieszkają w języku: Studia etnolingwistyczne*. Lublin 2007.
5. Eco U., *Jak napisać pracę dyplomową? Poradnik dla humanistów*, Warszawa 2007.
6. Eco U., *Nieobecna struktura*. Warszawa 1996.
7. Godlewski G. (red.), *Antropologia słowa. Zagadnienia i wybór tekstów*. Warszawa 2003.
8. Kovecses, Z., *Język, umysł, kultura. Praktyczne wprowadzenie*. Tłum. A. Kowalcze-Pawlik, M. Buchta, Kraków 2011.

9. Lakoff G., Johnson M. *Metafory w naszym życiu*. Warszawa 1988.
10. Wierzbicka A., *Słowa klucze. Różne języki – różne kultury*. Tłum. Izabela Duraj-Nowosielska, Warszawa 2015.

Literatura uzupełniająca:

1. Austin J. L. *Jak działać słowami* [w:] tegoż, *Mówienie i poznawanie*, Warszawa 1993.
2. Burszta W. *Język a kultura w myśli etnologicznej*. Wrocław 1986.
3. Dąbrowska A., *Współczesne problemy lingwistyki kulturowej*, „Postscriptum” nr 2-1(48-49), 2004-2005, 140-155:
https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/144/Jezykowy_obraz_swiate.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. Grabias J. *Język w zachowaniach społecznych*, Lublin 1994.
5. Handke K., *Socjologia języka*. Warszawa 2009.
6. Hockett, Ch. *Z zagadnień uniwersaliów językowych* [w:] *Językoznawstwo strukturalne* (red. H. Kurkowska, A. Weinsberg), Warszawa 1979.
7. Jakobson R., *W poszukiwaniu istoty języka*, t. 1-2. Warszawa 1989 (wybrane teksty).
8. Jakubowicz, M., *Drogi słów na przestrzeni wieków*, Warszawa 2010.
9. Karwatowska M., Szpyra-Kozłowska J., *Lingwistyka płci: ona i on w języku polskim*, Lublin 2010.
10. Kowalski P. *Tabu, etykieta, dobre obyczaje*. Wrocław 2009.
11. Lakoff, G., *Kobiety, ogień i rzeczy niebezpieczne. Co kategorie mówią nam o umyśle*. Red. E. Tabakowska, Kraków 2011.
12. Lakoff G., Johnson M. *Metafory w naszym życiu*. Warszawa 1988.
13. Leach E., *Kultura i komunikowanie*, Warszawa 2010.
14. Levy-Strauss, C., *Myśl nieoswojona*, tłum. A. Zajączkowski, Warszawa 2001.
15. Malinowski B., *Ogrody koralowe i ich magia*. T. 2. Warszawa 1986.
16. *Metodologie językoznawstwa. Podstawy teoretyczne*. Pod red. P. Stelmaszczyka. Łódź 2006.
17. Pisarkowa K., *Z pragmatycznej stylistyki, semantyki historii języka*. Kraków 1994.
18. Puzynina J. *Język wartości*. Warszawa 1992.
19. Sapir E., *Kultura, język, osobowość*. Warszawa 1978.
20. Searle J. R. *Czynności mowy*. Warszawa 1987.
21. Sękowska E., *Nurt antropologiczno-kulturowy we współczesnym polskim językoznawstwie*.
22. „Poradnik Językowy” 2000, z. 6, s. 11-20.
23. Skowronek K., *Reklama. Studium pragmalingwistyczne*. Kraków 1993.
24. Taylor J. R. *Kategoryzacja w języku*. Kraków 2001.

25. Whorf B. L. *Język, myśl, rzeczywistość*. Warszawa 2002.
26. Wierzbicka A. *Język – umysł – kultura*. Warszawa 1999.
27. Wierzbicka A. *Uniwersalne pojęcia ludzkie i ich konfiguracje w różnych kulturach*, „Etnolingwistyka”, 4.

Ponadto: seria „Język a kultura”, Wrocław, oraz „czerwona seria” UMCS, oraz doraźnie zalecane inne źródła.

Drugi język słowiański

**(studentki i studenci mają obowiązek realizować od I roku
wybrany kurs drugiego języka słowiańskiego)**

1. Drugi język słowiański A: Język macedoński III (kontynuacja)
2. Drugi język słowiański B: Język macedoński I (od podstaw)
3. Drugi język słowiański A: Język słoweński III (kontynuacja)

Wykłady monograficzne

**(studentki i studenci II roku mają obowiązek zrealizować w semestrze letnim
wykład monograficzny z zakresu językoznawstwa lub literaturoznawstwa
oraz wykład monograficzny w języku obcym)**

1. W świecie cerkiewnosłowiańskiego rękopisu – dr hab. prof. UJ Jan Stradomski
2. Przegląd języków Europy – prof. dr hab. Marek Stachowski
3. Yugoslav Idea in Discourses, Literatures and Arts – prof. dr hab. Maciej Czerwiński

Sylabusy zajęć z zakresu drugiego języka słowiańskiego oraz wykładów monograficznych są dostępne w aplikacji sylabus: <https://sylabus.uj.edu.pl/pl/5/1/3>